

Jak dopadl letošní monitoring STRNADŮ ZAHRADNÍCH na Opavsku?

Foto: Ondřej Škrabal

Stejně jako v loňském roce proběhl i letos monitoring strnádů zahradních v okolí Opavy. Spolu s Ondřejem Škrabalem jsme podnikli tři kontroly. Během první z nich, 27. května, se podařilo zjistit celkem 7 zpívajících samců na 5 lokalitách. Překvapivé bylo především to, že se strnady povedlo zastihnout také na lokalitách, které byly již několik let neobsazené. Na jedné lokalitě jsme pravděpodobně krátce pozorovali i samici.

Při další kontrole, následující víkend, se na jedné lokalitě objevené minulý víkend podařilo najít další dva nové samce, navíc k tomu i jednu samici. Vyzkoušeli jsme odchyt, což se k našemu překvapení povedlo. Jeden samec byl okroužkován, změřen a opět vypuštěn. Následující den jsme vyzkoušeli odchyt na další lokalitě, který byl úspěšný nakonec také.

Při poslední kontrole, 1. července, se nám již žádného strnada zahradního zaznamenat nepodařilo.

Jaké jsou vhodné biotopy?

Stejně jako loni strnadi zahradní preferovali olšinové nebo topolové biopásky v otevřené krajině. Ve většině případů byl v těchto biopásech také menší vodní tok. Jako nejdůležitější se však stále ukazuje volná plocha. Tím je myšlen úhor, neosetá část pole anebo později rostoucí plodina (většinou mák, řepa, kukuřice). Někdy stačila i nevzešlá řepka. Strnadi se tradičně ukazovali v sušší oblasti na západ od Opavy. V této oblasti je méně srážek, proto jsou mnohdy některé plodiny méně narostlé, nebo vzcházejí pomaleji, čímž vznikají zmíněné volné plochy, na kterých strnadi sbírají potravu.

Jak se strnadi chovají?

Naši strnadi se na hnízdiště vrací pravděpodobně nejdříve počátkem května. Následně začínají samci zpěvem obhajovat vybraná teritoria. Není ničím neobvyklým, že na některých lokalitách má jejich výskyt dokonce až shlukovitý charakter. Loni se například povedlo zaznamenat na úseku cca 0,5 km

4 zpívající samce, kteří vůči sobě neměli absolutně žádnou agresi, a to i když se mezi dvěma zpívajícími samci pohybovala samice, která nosila stavební materiál na hnízdo! I během letošního roku byli zaznamenáni například 2 intenzivně zpívající samci jen několik desítek metrů od sebe.

Nářečí strnadů zahradních?

Během letošního roku jsme většinu zpívajících samců nahráli na diktafon. Strnadi zahradní mají podobně jako strnadi obecní hned několik typů zpěvu. Díky patřičným rozdílům se při letošním

Jedna z ukázek typického biotopu strnada zahradního v ČR.

Foto: Ondřej Boháč

Začátek hnízdění je individuální, záleží na tom, kdy a zda vůbec se samci podaří s nějakou samicí spárovat. Někteří nespárovaní samci aktivně zpívají i na začátku července, naopak u hnízdících ptáků zpěv striktně končí v poslední červnové dekádě. Období krmení mláďat přichází průměrně kolem 5.-15. června. Opět však záleží na tom, kdy hnízdění započalo. Zatím nejméně informací máme o samičích. Jejich pozorování je i v době krmení mláďat téměř nemožné a většina pozorování je náhodná nebo v případě varování samce. To už se nám samice několikrát krátce ukázala.

monitoringu dal porovnat zpěv jednoho samce, kterého jsme nahráli loni, a letos byl zjištěn asi jen o 500 metrů dále. Stejně tak tomu bylo i u dalšího samce, kterého jsme rovněž nahráli. Následně se k nám dostala 2 roky stará nahrávka ze stejného místa a velmi pravděpodobně i stejného samce! Tohoto ptáka se podařilo okroužkovat, takže v případě, že se na lokalitu vrátí i příští rok, už to budeme mít potvrzené.

Závěr a zhodnocení hnízdní sezóny

Během letošního roku jsme stejně jako loni udělali 3 hlavní kontroly. První byla určena k hledání potenciálních lokalit a zpívajících samců. Stejně tak

Foto: Ondřej Boháč

tomu bylo i na druhé kontrole, tam jsme ověřovali přítomnost již zjištěných samců a dva jsme kroužkovali. Třetí kontrola měla za cíl dohledávat mláďata a možné nespárované samce. Během těchto tří hlavních kontrol jsme došli k těmto výsledkům:

- 9 zpívajících samců
- 5 obsazených lokalit
- 1 prokazatelně pozorovaná samice + pravděpodobně další na jiné lokalitě
- maximum zpívajících samců na jedné lokalitě: 3 zp. M.
- 2 okroužkovaní samci.

Letošní rok považujeme za velmi úspěšný, jelikož v roce 2017 se za obdobného úsilí podařilo objevit pouze 5 samců na dvou lokalitách. Mimoto se letos také ukázali na lokalitách, kde byli již několik let nezvěstní.

Kromě mapování na Opavsku se relativně nedaleko této populace P. Molitorovi podařilo najít další čtyři samce na jediné lokalitě. Dále ještě existuje jeden náhodný záznam zpívajícího samce (od L. Prause), na této lokalitě však při následných kontrolách již nebyl zjištěn. V součtu bylo v celém Slezsku zjištěno tento rok minimálně 14 zpívajících samců na sedmi lokalitách! Za velký úspěch lze považovat i první dva okroužkované jedince.

Strnadům zahradním se máme v plánu věnovat i v dalších letech, do budoucna bychom chtěli zmapovat také severovýchodní stranu Opavska, kde ještě před několika lety bývali strnadi zahradní také. Dále je v plánu pokračovat v nahrávání zpěvu všech samců a také se pokoušet o jejich kroužkování za účelem zjištění návratnosti jednotlivých ptáků.

Jelikož je mapování v takto velké oblasti časově náročné, uvítáme případné pomocníky do dalších let. V případě zájmu o účast na mapování se mi prosím ozvěte na email – bohac.ondra@seznam.cz.